

Trīspadsmītā Starptautiskā Lingvistikas Olimpiāde

Blagojevgrada (Bulgārija), 2015. g. 20.–24. jūlijā

Individuālo sacensību uzdevumu risinājumi

1. uzdevums. navatlu valoda:

- 1: *cě*, 2: *öme*, 3: *ěyi*, 4: *nāhui*;
- 5: *mācuilli*, 10: *mahtlactli*, 15: *caxtōlli*;

• $\alpha \times 20^\beta, 1 \leq \alpha \leq 5, 1 \leq \beta \leq 3$:

α
1: <i>ceM</i>
2: <i>öm</i>
3: <i>yě</i>
4: <i>nāuh</i>
5: <i>mācuil</i>

20^β
20: <i>pōhualli</i>
400: <i>tzontli</i>
8000: <i>xiquipilli</i>

;

- 7: *chicōme*;

- $\gamma + \delta, \left\{ \begin{array}{l} \gamma \in \{10, 15\}, 1 \leq \delta \leq 4 \\ \gamma = \alpha \times 20^\beta, 1 \leq \delta < 20^\beta \end{array} \right\}: \boxed{\gamma} \text{-} oM \text{-} \boxed{\delta}$,

$M = \begin{cases} m & \text{pirms } m, p, \text{ vai patskaņa;} \\ n & \text{pārējos gadījumos.} \end{cases}$

aramba valoda:

- 1: ngámbi, 2: yànparo, 3: yenówe, 4: asàr, 5: tambaroy, 6: nimbo;
- $\alpha \times 6, 2 \leq \alpha \leq 5: \boxed{\alpha} \text{ tàxwo}$;
- $6^2 = 36: \text{fete}, 6^3 = 216: \text{tarumba}, 6^4 = 1296: \text{ndamno}, 6^5 = 7776: \text{weremeke}$;
- $\alpha \times 6^\beta, 2 \leq \beta: \boxed{\alpha} \boxed{6^\beta}$;
- $\alpha \times 6^\beta + \delta, 0 < \delta < 6^\beta: \boxed{\alpha \times 6^\beta} \boxed{\delta}$.

	$11 \times 10 = 110$	$1 + 1 = 1 \times 2$	
	$20 \times 2 = 40$	$1 + 4 = 5$	
(a)	$67 + 14 = 81$	$12 + 60 = 72$	
	$5 + 2 = 7$	$3 \times 18 = 54$	
	$13 \times 3 = 39$	$6 \times 36 = 216$	
	$5 \times 3 = 15$	$6 + 12 = 18$	

$$\begin{array}{r} 3 \times 400 + 4 \times 20 + (15 + 1) \\ 1296 \end{array} = 1296 \quad (13)$$

$$\begin{array}{r} 1 \times 400 + 1 \times 20 + (10 + 2) \\ 432 \end{array} = \begin{array}{r} 2 \times 216 \\ 432 \end{array} \quad (14)$$

$$\begin{array}{r} 1 \times 400 \\ 400 \end{array} = \begin{array}{r} 216 + 5 \times 36 + 4 \\ 400 \end{array} \quad (15)$$

$$\begin{array}{r} 1 \times 8000 \\ 8000 \end{array} = \begin{array}{r} 7776 + 216 + 6 + 2 \\ 8000 \end{array} \quad (16)$$

- (b) • $42 = 2 \times 20 + 2$: *öm-pōhualli-om-ōme*;
• $494 = 1 \times 400 + 4 \times 20 + 10 + 4$: *cen-tzontli-on-nāuh-pōhualli-om-mahtlactli-on-nāhui*.
- (c) • $43 = 36 + 6 + 1$: *fete nimbo ngámbi*;
• $569 = 2 \times 216 + 3 \times 36 + 4 \times 6 + 5$: *yànparo tarumba yenówe fete asàr tàxwo tambaroy*.

2. uzdevums. Darbības vārda formas struktūra:

- I.

<ul style="list-style-type: none"> – me-: apgalvojuma forma, tagadne, īstenības izteiksme, – SAKNE, – -pe ‘tiešām’, -fe ‘izlikties’, -f ‘spēt’, -n — nenoteiksme. <p>Šajā vārda daļā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. $C + -C > CəC$ ($de + -f + -n > de-f-ə-n$, $me- + bəb + -pe > me-bəb-ə-pe$). 2. Uzsvars ir uz pēdējo zilbi, ja tā ir aizvērta; citādi uzsvars ir uz priekšpēdējo zilbi ($defən > defən$, $mešxepe > mešxépe$). 3. $CéC(C)e > Cáč(C)e$ ($méšxe > mášxe$, $mešxépe > mešxápe$).
--

- II.

-xe — daudzskaitlis, -t — pagātne, -me — vēlējuma izteiksme, -qəm — nolieguma forma.
--

Atbildes:

- (a)

zeqén	<i>kost</i>
medéf	<i>(viņš/viņa) spēj šūt</i>
medáfe	<i>(viņš/viņa) izliekas, ka šuj</i>
səfən	<i>spēt degt</i>
meg^wəš'ə?e	<i>(viņš/viņa) runā</i>
məbáb	<i>(viņš/viņa) lido</i>
- (b)

çentχ^wéfme	<i>ja (viņš/viņa) spēj slīdēt</i>
šxáfexeqəm	<i>(viņi) neizliekas, ka ēd</i>
bəbəft	<i>(viņš/viņa) spēja lidot</i>
šxet	<i>(viņš/viņa) ēda</i>
ʔəg^wərəg^wəpeme	<i>ja (viņš/viņa) tiešām trīc</i>

- (c) **mádexe** (viņi) šuj
mebəbəfexe (viņi) izliekas, ka lido
sópət (viņš/viņa) tiešām dega
šxéfqəm (viņš/viņa) nespēj ēst
g^wəš'əʔexeme ja (viņi) runā
mezáqexe (viņi) kož

3. uzdevums.

- (a) 1. Atstāj pirmo burtu kā ir.
 2. Izdzēš *h* un *w*.
 3. Aizvieto visus līdzskaņus ar cipariem (burtus, kuru vistipiskāk apzīmētās skaņas skan līdzīgi, grupē kopā):

<i>bpv</i> (<i>f</i>)	<i>cgjkqs</i> (<i>xz</i>)	<i>dt</i>	<i>l</i>	<i>mn</i>	<i>r</i>
1	2	3	4	5	6

4. Visas divu vai vairāku vienādu blakus esošo ciparu kombinācijas reducē līdz vienam ciparam.
 5. Izdzēš visus patskaņus (*a*, *e*, *i*, *o*, *u*, *y*).
 6. Atstāj tikai pirmos trīs ciparus vai pievieno nulles koda beigās, lai kods ir tieši vienu burtu un trīs ciparus garš.
- (b) *Allaway*: A400, *Anderson*: A536, *Ashcombe*: A251, *Buckingham*: B252, *Chapman*: C155, *Colquhoun*: C425, *Evans*: E152, *Fairwright*: F623, *Kingscott*: K523, *Lewis*: L200, *Littlejohns*: L342, *Stanmore*: S356, *Stubbs*: S312, *Tocher*: T260, *Tonks*: T520, *Whytehead*: W330.
- (c) *Ferguson*: F622, *Fitzgerald*: F326, *Hamnett*: H530, *Keefe*: K100, *Maxwell*: M240, *Razey*: R200, *Shaw*: S000, *Upfield*: U143.

4. uzdevums. Noteikumi:

- Vārdu secība: V P (S/O); S/O P V Poss, V P Poss; S Poss.
- V = darbības vārds (pagātne → nākotne: **-bi** → **-ba**, \emptyset → **-jba**).
- S = subjekts (lietvārds). Transitīvā darbības vārda subjektam pieliek galotni **-ni**.
- O = objekts (lietvārds).
- P = vietniekvārdi (subjekts + objekts) + laiks:
 - subjekts:
 - * 1. pers. **ngV-**,
 - * 2. pers. **nyV-**,
 - * 3. pers. $\left\{ \begin{array}{l} \text{netransitīvs darbības vārds: } \mathbf{gV-} \\ \text{transitīvs darbības vārds: } \left\{ \begin{array}{l} \text{vīriešu dzimta } \mathbf{gVnV-} \\ \text{sieviešu dzimta } \mathbf{ngVyV-;} \end{array} \right. \end{array} \right.$

- objekts: 1. pers. **-ngV**, 2. pers. **-nyV**, 3. pers. **-∅**;
- **V** ir patskaņi (pagātne: *i, ..., i, a*; nākotne: *u, ..., u*).

• Poss = īpašums: $\left\{ \begin{array}{l} \text{'+' : } -ngu \\ \text{'-' : } -wa \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{īpašnieks} \\ \text{vīriešu dzimta: } -ji \\ \text{sieviešu dzimta: } -nya \end{array} \right\}$

- (a) 1. *Alayulujba nguyunyu bungmanyani.* Sirmgalve atradīs tevi.
 2. *Yagu gininya.* Viņš atstāja tevi.
 3. *Janji darrangguwaji.* Sunim nav nūjas.
 4. *Ngirra nya alanga.* Tu nozagi meiteni.
 5. *Dagama nyinga.* Tu piekāvi mani.
 6. *Dirragbi ga balamurrungunya.* Viņa leca ar šķēpu.
- (b) 7. Tu atstāsi mani. *Yagujba nyungu.*
 8. Ārsts gulēja. *Gulugbi ga ngunbulugi.*
 9. Vīrietis aizbēgs ar naudu. *Juwa gu bardba gijilulunguji.*
 10. Viņš nozags suni. *Ngirrajba gunu janji.*
 11. Meitene ieraudzīja tevi. *Ngajbi ngiyinya alangani.*

5. uzdevums.

(a) $(\circ) \frac{\circ\circ}{\omega} \frac{\circ\circ}{\omega} \circ \frac{\circ\circ}{\omega} \frac{\circ\circ}{\omega}, \quad \left\{ \begin{array}{l} \circ = V (a, e, i, o, u) \\ \omega = VV (aa, ee, ii, oo, uu) \end{array} \right.$

(b) 36.	war	is—maa—ciil		daa-	rood	×
37.	dir mi-	yaad	wa-	daag-	taan	✓
38.	laba-	daad	ka	duu-	diye	✓
39.	ka jan-	na-daad		daa-	hiye	×
40.	adi-	ga i-	yo	deris-	kaa	✓
41.	diga-	xaar-	ka	mari-	yoo	✓
42.	ciid i-	yo doo-		lo di-	raac	×
43.	noo-	ma kee-		neen	darka	×
44.	ka-	yaa-	yaa mi-		yaan	×
45.	wu-	kaa	dan-	qaa-	baan	✓